

RETRATS DEL NATURAL
MIQUEL I XAVIER ARAGUÀS REVERTER
COL·LECCIONISTES DE DIBUIX CATALÀ

(114)

CÈLIA ATSET

El tresor dels germans Araguàs

TONI VALL
BARCELONA

De dibuix artístic tenen obres de Rusiñol, Fortuny i Casas. De dibuix per a il·lustració: Junceda, Pellicer, Apel·les Mestres, Lola Anglada, Opisso, Padró i Planes, per mencionar només els més destacats. De còmic, la col·lecció més important d'originals de *Patufet*, a més de *TBO*, de l'editorial Bruguera i Hispano Americana, i portades de Peñarroya, Ivá, Gin i Cifré. De dibuixos per a revistes en tenen del *Cu-Cut*, *L'Esquella de la Torratxa*, *Star*, *El Vívora* i *El Jueves*, entre moltíssimes d'altres. També originals per a anuncis publicitaris, plànols de ferrocarrils, d'enginyeria i arquitectura. Dibuixos per a medicina i diccionaris (tot el fons de l'editorial Sopena). Dibuixos d'oficis que demostren la seva evolució i canvis al llarg dels anys en camps com la pagesia, la joieria i la veterinària. Patrons tèxtils, escenografies, mapes de les clavegueres, il·lustracions religioses, dibuixos de braus i d'esports i per a llibres de text, d'educació, de lectura, infantils i d'història. La col·lecció de dibuixos originals catalans dels germans Araguàs és un tresor, un fons de cultura i de coneixement de valor incalculable. 26.000 peces escollides

i un total de 1.800 dibuixants diferents. Com és possible que no estigui en un museu? És un misteri inconcebible, una irresponsabilitat política de la qual ells –i qualsevol amb un mínim de sentit comú– se'n fan creus. Tothom dins el sector de l'art està assabentat de la seva existència, s'han preocupat de donar-ho a conèixer, d'oferir-se a la Generalitat per crear un museu del dibuix català que seria sens dubte capdavanter a escala europea. El desinterès i la deixadesa sempre han acabat sent la resposta. Mentrestant segueixen ampliant la col·lecció i la conserven com poden als seus pisos respectius. I resen perquè el pas dels anys no els jugui en contra i, un cop ells faltin, la feina incansable de més de trenta anys no es deixi perdre o acabi en mans que ells no desitgen.

Trenta anys, sí, tot va començar l'any 1982, el dia que el Miquel i el Xavier –per cert, bessons– passejaven per Ciutat Vella i en un aparador del carrer de la Palla van veure un dibuix de Junceda enganxat amb cel·lo al vidre. Es van quedar glaçats. Com a bons coneixedors de la millor tradició d'il·lustració catalana no els entrava al cap que aquell original estigués allà maltractat, exposat al sol i a la pols. "Si això passa amb el millor il·lustrador català del segle XX ¿què no passarà amb el que fa deu, vint o trenta?" Aquesta pregunta, lògica i inquietant, els va impulsar a iniciar

Col·lecció
Posseeixen
al voltant
de 26.000
originals de
1.800 autors
diferents

Futur
Un fons com el
dels germans
Araguàs
requereix una
urgent tasca
museística

una tasca de recerca, adquisició i conservació d'originals de seguida amb vistes a la creació d'un fons digne de figurar en un museu. Eren altres temps, esclar, els antiquaris, llibreters de vell, marxants i sales d'exposicions no valoraven el dibuix com es valora avui, hi havia carpetes plenes de material criant pols i als Encants era molt habitual trobar-ne a baix preu. Amb un mètode tan rudimentari com la consulta de noms de dibuixants i d'editors a les pàgines grogues, els dos germans van picar pedra amb instint visionari i paciència infinita. Primer per cobrir el període d'il·lustració catalana entre el 1875 i el 1939, l'edat d'or dels diaris, llibres, revistes i contes infantils, i després, amb una transició del tot lògica, es van obrir al còmic.

Mirada historiogràfica

Allarg del seu fecund trajecte, s'han preocupat d'entendre i contextualitzar sempre les seves troballes, no amb afany purament acumulatiu sinó amb mirada historiogràfica. S'han convertit en autèntics experts en el seu ampli arc d'interessos. Saben detectar amb facilitat l'important nombre de falsificacions que existeixen en prestigioses col·leccions i en fons de museus suposadament contrastats. Han invertit molt en les seves adquisicions però també han tingut cops de sort, com el dia que van trobar tres dibuixos originals de Gaudí

entre una pila de papers als Encants de la plaça de les Glòries. Un tresor que, per exemple, revela les intencions frustrades de l'arquitecte de situar una marededéu de bronze a la façana de la Pedrera. Com a possessions més valuoses destaquen també uns dibuixos de Walt Disney del 1930 de la segona aventura de còmic de Mickey Mouse, un original de Gargallo i un altre atribuïble gairebé al 100% a Murillo, una sèrie de sis gravats d'Aristides Maillol i uns importantíssims dibuixos d'Helios Gómez, entre moltes altres joies.

El Miquel i el Xavier han aconseguit fer algunes exposicions temàtiques i antològiques, han cedit originals sempre que algú els hi ha demanat, però no han acabat de fer recórrer el gran projecte de les seves vides: el museu que acolliria i acabaria de donar tot el sentit a una tasca tan titànica. Un indret per exposar, valorar i contextualitzar una col·lecció tan fastuosa, per mostrar-la al món i proposar-ne vies d'estudi, d'ensenyança d'art i d'història, del nostre passat artístic, tan rellevant com el que més. Els Araguàs volen que es quedi a Catalunya. Han tingut importants ofertes de compra d'altres indrets –la Biblioteca Nacional de Madrid, per exemple– i les han refusat. Han parlat amb tots els polítics catalans imaginables i res ha fructificat. És urgent posar fil a l'agulla. —